

Sygnatura akt VI Ka 78/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **18 marca 2016** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Grażyna Tokarczyk (spr.)

SSO Kazimierz Cieślowski

Protokolant Sylwia Sitarz

przy udziale Elżbiety Ziębińskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2016 r.

sprawy **A. B.** ur. (...) w R.

syna S. i A.

oskarżonego z art. 284§2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 2 października 2015 r. sygnatura akt III K 414/14

na mocy art. 437 § 1 kpk i art. 636 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od oskarżyciela posiłkowego (...) sp. z o. o. na rzecz oskarżonego A. B. kwotę 420 zł (czteryście dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu wydatków poniesionych na ustanowienie obrońcy w postępowaniu odwoławczym;
3. zasądza od oskarżyciela posiłkowego (...) sp. z o. o. na rzecz Skarbu Państwa wydatki poniesione w postępowaniu odwoławczym w kwocie 20 zł (dwadzieścia złotych) i wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 200 zł (dwieście złotych).

Sygn. akt VI Ka 78/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 2 października 2015 roku w sprawie III K 414/14 uznał A. B. za winnego tego, że:

- bliżej nieustalonego dnia w lipcu 2002 r. w G., przywłaszczył sobie powierzoną mu cudzą rzecz ruchomą w postaci przesyłki o numerze listu przewozowego (...) wraz z zawartością w postaci urządzeń elektronicznych – układów scalonych wartości 64.019,50 złotych, czym działał na szkodę (...) S.A. z/s w W.
- bliżej nieustalonego dnia we wrześniu 2002 r. w G., przywłaszczył sobie powierzoną mu cudzą rzecz ruchomą w postaci przesyłki o numerze listu przewozowego (...) wraz z zawartością w postaci aparatu telefonicznego marki N. (...) wartości 557,40 złotych, czym działał na szkodę (...) S.A. z/s w W.
- bliżej nieustalonego dnia w grudniu 2002 r. w G., przywłaszczył sobie powierzone mu cudze rzeczy ruchome w postaci artykułów kosmetycznych pochodzących z przesyłki o numerze listu przewozowego (...) łącznej wartości 961,44 złotych, czym działał na szkodę (...) S.A. z/s w W.,

czym każdorazowo wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. Ustalając, że opisane czyny stanowią ciąg przestępstw, na mocy art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k. Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych. Na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat.

Apelację od opisanego wyżej wyroku wywiódł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego (...) sp. z o.o. (uprzednio (...) S.A. z/s w W.), zaskarżając brak rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego. Wyrokowi temu zarzucił obrazę prawa materialnego, a to art. 46 § 1 k.k. poprzez brak odniesienia się do kwestii wymierzenia oskarżonemu A. B. środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody oraz art. 53 k.k. w zw. z art. 56 k.k. poprzez nie wzięcie pod uwagę zasad wymiaru kary określonych w art. 53 k.k. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie obowiązku naprawienia szkody przez oskarżonego A. B..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego nie zasługuje na uwzględnienie. Kontrola odwoławcza przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania, zaskarżonego orzeczenia, jego uzasadnienia oraz analiza środka odwoławczego prowadzi do uznania apelacji za nieuzasadnioną.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się w procedowaniu Sądu I instancji uchybień skutkujących koniecznością uchylenia bądź zmiany skarżonego wyroku niezależnie od granic zaskarżenia i zarzutów podniesionych w apelacji. Postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób wyczerpujący, a zgromadzony materiał dowodowy poddany prawidłowej i zasługującej na pełną akceptację ocenie. Orzeczona kara nie nosi cech niewspółmierności, jej dolegliwość nie przekracza stopnia winy oskarżonego, uwzględnia stopień społecznej szkodliwości czynu oraz spełnia wobec swoje cele zapobiegawcze i wychowawcze. Uzasadnienie wyroku spełnia wymogi określone w art. 424 k.p.k., bowiem Sąd I instancji podał w sposób uporządkowany, co uznał za udowodnione, jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych dowodach, odrzucając inne, a nadto powołał okoliczności, które miał na względzie przy wymiarze kary. Skarżący również nie zakwestionował ani ustaleń faktycznych, ani w zasadzie orzeczenia o karze.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów apelacji, stwierdzić należy, iż nie mogły one zostać uwzględnione przez Sąd Odwoławczy. Rację ma skarżący podnosząc w uzasadnieniu apelacji, że brak wniosku pokrzywdzonego o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu tego środka karnego wobec oskarżonego przez Sąd z urzędu. Jednak ta ogólna zasada wynikająca z brzmienia art. 46 § 1 k.k. nie mogła znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie.

Na wstępie koniecznym jest wskazanie, że wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 2 października 2015 roku, sygn. akt III K 414/14, nie jest pierwszym orzeczeniem jakie zostało wydane w sprawie przeciwko A. B.. Oskarżony pierwotnie został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 29 czerwca 2009 roku, sygn. akt III K 1170/03. Wyrok ten został uchylony na skutek apelacji wniesionej wyłącznie na korzyść oskarżonego, a zatem w dalszym postępowaniu należy za każdym razem przy wydawaniu rozstrzygnięcia mieć na uwadze zakaz reformationis

in peius wyrażony w art. 434 k.p.k. oraz art. 443 k.p.k. Wobec oskarżonego nie może na dalszym etapie procesu karnego zapaść orzeczenie surowsze niż to, które nie zostało zaskarżone na jego niekorzyść.

W kontekście zarzutów apelacji istotnym jest, że w wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 29 czerwca 2009 roku, sygn. akt III K 1170/03, zobowiązano oskarżonego do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w oparciu o art. 72 § 2 k.k., zaś skarżący domaga się orzeczenia wobec oskarżonego środka karnego na mocy art. 46 § 1 k.k. W kontekście przytoczonych powyżej uwag dotyczących zakazu pogarszania sytuacji procesowej oskarżonego, koniecznym staje się rozważenie dopuszczalności takiego rozstrzygnięcia. W zakresie oceny surowości orzeczenia, należy bowiem brać pod uwagę wszystkie możliwe następstwa dla sytuacji prawnej oskarżonego (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 sierpnia 2014 r., II AKa 153/14).

Zobowiązanie do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem na gruncie art. 72 § 2 k.k. ma niewątpliwie charakter środka probacyjnego, który związany jest z warunkowym zawieszeniem wykonania kary. Zgodnie z art. 74 § 1 k.k. Sąd obligatoryjnie określa przy tym, czas wykonania obowiązku. Zatem wykonalność zobowiązania następuje z upływem terminu wskazanego w wyroku. Dopiero wtedy pokrzywdzony może wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności i egzekwować zasądzone świadczenie. W wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 29 czerwca 2009 roku, sygn. akt III K 1170/03 termin ten wyznaczono na 3 lata i 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Ponadto, przeciwnie niż w przypadku środka karnego z art. 46 § 1 k.k., przewidziany w art. 72 § 2 k.k. obowiązek naprawienia szkody ma na celu wyrównanie strat, jakie pokrzywdzony poniósł w wyniku przestępstwa, nie jest natomiast elementem zwiększonej dolegliwości kary dla oskarżonego (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2015 r., II KK 224/15). Z kolei obowiązek naprawienia szkody orzeczony na mocy art. 46 § 1 k.k. jest środkiem karnym (w brzmieniu ustawy przed 1 lipca 2015 roku). Oznacza to, iż staje się wykonalny i możliwy do egzekucji z dniem uprawomocnienia się wyroku. Biorąc pod uwagę powyższy wywód, należy stwierdzić, iż środek karny orzeczony na mocy art. 46 § 1 k.k. jest mniej korzystny dla oskarżonego, niż obowiązek naprawienia szkody w oparciu o art. 72 § 2 k.k. (tak również Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 marca 2014 r., II AKa 502/13, w którym Sąd przyjął, że uprawnienie wynikające z art. 46 § 1 k.k. jest korzystniejsze dla pokrzywdzonego, a więc tym samym niekorzystne dla oskarżonego). Konsekwencją powyższego ustalenia jest niemożność orzeczenia tego środka karnego wobec oskarżonego na obecnym etapie postępowania.

Niezależnie od poczynionych rozważań należy wyraźnie zaznaczyć, że orzeczenie środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody z art. 46 § 1 k.k. warunkowane jest powstaniem rzeczywistej szkody po stronie pokrzywdzonego, a nadto jej istnieniem w chwili orzekania. Oskarżyciel posiłkowy w niniejszej sprawie - (...) sp. z o.o., nie wykazał w istocie poniesienia szkody związanej bezpośrednio z przestępstwem na żadnym etapie postępowania. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, pokrzywdzony nie był nigdy właścicielem przywłaszczonych rzeczy ruchomych, a jedynie był zobowiązany do wypłacenia odszkodowania nadawcom utraconych przesyłek. Jednakże oskarżyciel posiłkowy nie przedstawił Sądowi żadnych dokumentów, z których wynikałoby, że takie odszkodowanie rzeczywiście wypłacił, ponosząc tym samym realną szkodę. Co więcej z oświadczeń nadawców przesyłek zawartych w aktach sprawy wynika wprost, że do tej pory nie otrzymali odszkodowania od (...) sp. z o.o. Zdaniem Sądu Odwoławczego nie można w tym przypadku mówić o rzeczywistej szkodzie, która mogłaby podlegać naprawieniu na mocy art. 46 § 1 k.k. Orzeczenie takiego obowiązku wobec oskarżonego jest również z tego powodu niedopuszczalne.

Drugi z zarzutów apelacji, a mianowicie obraza art. 53 w zw. z art. 56 k.k. poprzez nie wzięcie pod uwagę zasad wymiaru kary z art. 53 k.k., jest całkowicie nietrafny. Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku dokładnie określił jakimi dyrektywami kierował się wymierzając oskarżonemu karę. Zaznaczył także jakie okoliczności potraktował jako obciążające, a jakie przyjął za łagodzące jej wymiar. Wziął pod uwagę również cele zapobiegawcze i wychowawcze kary oraz potrzebę kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Chybione jest twierdzenie pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, że oskarżony nie poniesie konsekwencji majątkowych wynikających z popełnienia przez niego przestępstwa przywłaszczenia mienia. Sąd I instancji zważył bowiem na okoliczność, że oskarżony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i obok kary pozbawienia wolności, orzekł wobec niego grzywnę na podstawie art. 33 § 2 k.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok orzekając o kosztach postępowania na mocy powołanych przepisów.